

ዑደት ጋዜጠኛታት ክልል ኣምሓራ ኣብ ኤርትራ፡ ብህግደፍ ዝተወደበ ድራማ

ስርዓት ህግደፍ፡ ብናጻ ጉልበት ሃገራዊ ኣገልግሎት፡ እቶት ካብ ሃገርና ዝጉሕጓሕ ዘሎ ማዕድናት፡ ልኡላዊ መሬትናን ማያትናን ሰዑድያን ሕቡራት ኢሚግራት ዓረብን ንወተሃደራዊ መዓላ ክግልገላሉ ብምፍቃዱ ዝተተኹቡሉ ሚልዮናት ደላራትን ካብ ህዝብና ብዝተፈላለዩ ኣገባብ ዝመንዝዖ ሃብትን ተጠቂሙ፡ ንምልካዊ ምምሕዳሩ ዘመላኸቡን ንኣበራቱ ሓቢኦም ጸጽብቂ ጥራይ ዝገልጹን፡ ሰበሰልጣናት፡ ዲፕሎማሲኛታት፡ ጋዜጠኛታት፡ ጸሓፍቲ ክገዝእን ክምውልን ጸገም ዮብሉን። ውልቀ መላኺ ስርዓት ህግደፍ፡ ከም መቀጸልታ ናይቲ ካብ ነዊሕ እዋን ናይ ወጻኢ መራኽቢ ብዙሓን ብገንዘብ ብምግዛእ ሓቂ ንምዝንባዕ ክሰርሓሉ ዝጸንሐ ሚላ፡ ካብ ኣገልግሎት ተለብኻርን ክልል ኣምሓራ ሰለስተ ጋዜጠኛታት ብምዕዳም፡ ንሓደ ሰሙን ኣብ ኣስመራን ከባቢኣን ዑደት ከምዝፍጽሙን ዝተዓዘብዎ ጸብጻብ ከምዘቅርቡን ዕዮ ገዛ ተዋሂብዎም።

እቲ ናይ ብሓቂ ናጻን ሓቀኛን ጋዜጠኛ ዝብሃል፡ ነቲ በዓል ስልጣን ወይ መንግስቲ ዝሃቦ ሓበሬታ ብጥሪኡ ጎሲሙ ምቅላሕ ዘይኮነ፡ ኪኖ መንግስቲ ዝህቦ መግለጺታትን ወይ ብቤላበለዉ ዝስማዕን ጉዳያት፡ ምስጢር ፍሒሩ ንሓቀኛ ሞያ ጋዜጠኛ ዝውክል እሙንን ነቲ ኣብ መሬት ዘሎ ክውንነት ዘንጸባርቅን ሓበሬታ ናብ ህዝቢ ንምዝርጋሕ ምጽዓርዮ። እዞም ካብ ክልል ኣምሓራ ናብ ኣስመራ ዝተላእኹ ሰለስተ ጋዜጠኛታት ድማ፡ መቀጸልታ፡ ናይቶም ድሕሪ ስማዊ መስርሕ ሰላም ኤርትራን ኢትዮጵያን ናብ ኤርትራ ብምምጻእ፡ ድራማታት ስርዓት ህግደፍ ዝተዓዘቡ ሰበሰልጣንን ፖለቲከኛታትንዮም።

እቶም ኣብ መደብ፡ “የጋዜጠኞች ዕይታ” ንሓደ ሰዓት ብሕቶን መልስን ናይ ኤርትራ ትዕዛብቶም ንምግላጽ ህርድግ ዝበሉ ጋዜጠኛታት፡ ብዘይካቲ ምቅሉልነትን ልግስን ህዝቢ ኤርትራ፡ ኤርትራዊ ሰላም ከምዝፍጽቅ፡ ኣብ ጎደና ሓርነትን ሰማእታትን፡ ርስሓት፡ ዝተሰብረ ትቦታት ማይ፡ ጫት ዝጎስም ሰብን ብረት ዝተሓንገጠ ወተሃደርን ዘይምርኣዮም ናብ ሓቂ ዝቀረባ ነጥብታት ምጥቃሶም፡ ልዕሊ 90 ሚእታዊት መልስታቶም፡ እንተ ብቀጥታ እንተ ብተዘዋዋሪ ፖለቲካዊ ዕላማ ዝነበሮን ንመደረታት ኢሳያስን ዓቢይ ኣሕመድን ዘርጉድዮ ነይሩ። መረዳእታን መልስታትን ናይቶም ሰለስተ ጋዜጠኛታት ክልል ኣምሓራ፡ ብዙሕኻ እንተኾነ፡ ኣብቲ ንኣእምሮኦም ኣጸልሚቲ ሓቂ ንኸዩመዛዘኑ ዝደረኹም ኩነትን ንስነ ምግባር ጋዜጠኝነት ዘመራስኡን ነጥብታት ከተኩር።

ጋዜጠኛታት ክልል ኣምሓራ ብቃላቶም ከምዝገለጹም፡ መራሒ ማኪናን ቦታታት ዘርእን ዝትርጉምን (Tour Guide and translator) ሰብ ብሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ ስርዓት ህግደፍ ዝተመደቡ ስለዝኾኑ፡ ናብ ዝተመርጹ ቦታታትን ዑደት ከምዝፍጽሙን ምስ ብፖለቲካ ህግደፍ ዝዓወሩ ዝተሓርዩን ሰባት ርክባት ከምዝገብሩ ንምግማቲ ኣየጸግምንዮ። እቲ ሓቂ እዚ ስለዝኾነ፡ ካብቲ ስርዓት ህግደፍ ዘዳለዎ ድራማ፡ ሓሶትን ምስሉይነትን እምበር፡ ንክውንነት ሕብረተሰብ ኤርትራ ዘንጸባርቅ ቁምነገር ኣይርከብንዮ።

እቶም ጋዜጠኛታት፡ ኣብ ጎደናታት ሓርነትን ሰማእታትን ተዛዊርም፡ ብጽሬት ኣስመራ ከምዝተመሰጡን ዝተኣከበ ጉሓፍን ዝተሰብረ መመሓላለፊ ረሳሕ ማይ ከምዘይትዓዘቡን ገሊጾም። ከተማ ኣስመራ እቲ ዝውሓደን ዝሓሸን እቶት ህዝቢ ዝነብሮ ጎደና ሓርነትን ሰማእታትን ወይ ውን ብስርዓት ህግደፍ ተኸፊልሎም ዝተቀመጥዎ ሆቴል ጥራይ

እንተትኸውን ነይራ፡ ትዕዛብቲ ጋዜጠኛታት ክልል ኣምሓራ፡ ዝወጸ የብሉን ወዳጅ ምተባህለ ነይሩ። ንኣብነት ኣብቲ ዝበዝሐን ዝደኸየን ነባሪ ዘለዎ፡ ብርስሓት፡ ሕጽረት ማይ፡ ጽብት መንበሪ ኣባይቲ፡ ዝተፈሓሓረን መብራህቲ ዘይብሉን ጎደናታት ዘለዎን ከባቢታት ዕዳጋ ዓርቢ፡ ገሃ ብርሃኑ፡ ኣባሻውል፡ ገጀረት ዓቢ፡ ሓዝሓዝ፡ ምህራም ጭራ፡ ውጉኣት ኩናት ዝቅመጥሉ መዓስከራት ክበጽሑ እንተዝፍቀደሎም ነይሩ፡ ስነምግባር ጋዜጠኝነት ክሕልዉ ሓቂ ምተዛረቡን ከም ሳዕቤኑ ድማ ብስርዓት ህግደፍ ንእለት ምተሰጉን ነይሮም። እቶም ጋዜጠኛታት ክልል ኣምሓራ፡ ንውልቀ መላኺ ስርዓት ህግደፍ ደስ ዘብል፡ ንክውንነት ከተማ ኣስመራ ዘይገልጽ ጸብጻብ ስለዘቅረቡ ግን፡ ካልእ ሓሶታት ክውስኹ ተተባቢዮም።

ቀዳማይ ሚኒስትር ኢትዮጵያ ዶክተር ዓቢይ ኣሕመድ፡ ኣስመራ ኣብ ዝበጸሓሉ እዋን፡ ውልቀ መላኺ ኢሳያስ፡ ንዶክተር ዓቢይ ኣሕመድ ኣብ መንበሪ ገዝኡ ብምዕዳም፡ ምስታ ኣብ ኢዳ ዘይትቶኸበላ ትመስል ጨርቃም ክዳን ተኸዲና ተቀባሊትን ኣሳሳይትን ዝነበረት በዓልቲ ቤቱ ሳባን ደቁን ኣብ ምፍላሕ ቡን ዝተሓጋዘነት እምንቲ ኢሳያስን መቃልስታ ኣብ ኣብያተ ማእሰርቲ እናበለዩ ስቅታ ዝመረጸት ሚኒስትር ቱሪዝም ኣስካሉ መንቀርዮስን ምስተዓዘበ፡ ፕረሲደንት ኢሳያስ ከም ተራ ሰብን ኣብ ማእከል ህዝብን ከምዝነብር፡ ኩለንተናዊ መነባብሮ ኢሳያስ ኣብ መራሕቲ ኣፍሪቃ ልሙድ ከምዘይኮነን ካብ ኢሳያስ ብዙሕ ከምዝተማህረን ገለጹልና ነይሩ። ኤርትራውያን፡ እቲ ን27 ዓመታት ዝረገጸና ዘሎ ውልቀ መላኺ ኢሳያስ ፉንፉን ምጅኑ ኣጸቢቅና ንፊልጦ ኢና።

እንተኾነ ኢሳያስ፡ ብህዝቢ ኤርትራ ፍቱዉ ምጅኑን ናይ ተራ ሰብ ናብራ ከምዘለዎን ካብ ጽባሕ ናጽነት፡ ደሞዝን መጋደጺ ማኪናን ዘይብሉ፡ ብዘይ ሓለዋ ኣብ ጎደናታት ዝዛወር፡ ደቁ ኣብ ሃገራዊ ኣገልግሎት ዘሳትፍ፡ ሕቡእ ገንዘብን ወርቅን ዘይብሉ እናተባህለ ብዙሕ ተዘራብሎዮ። እዞም ናይ ክልል ኣምሓራ ሰለስተ ጋዜጠኛታትውን፡ ነዚ ዝኣረገ ኣርእስቲዮም ብዝምስጥ ኣቀራርባ ደጊሞም። ወዮ ድኣ፡ ነቶም ጋዜጠኛታት፡ “ውልቀ መላኺ ኢሳያስ፡ ብህዝቢ ኤርትራ ፍቱውን ብዛዕባ ኤርትራ ሓልዮት እንተዝህልዎን፡ ስለምንታይ ነቶም ብሕጊ ተማእዘዝ፡ መሰል ህዝቢ ኣኸብር፡ ግሉጽነት ይሃልኻ” ኢሎም ርእይቶ ዝሃቦ ዜጋታት ብዘይ ፍርዲ ንዓመታት ኣሲርዎም ኣሎ” ኢሉ ዝሓትት ሰብ ኣይተረኸበን እምበር፡ ህዝብና ክስደድ ዘገደደ፡ ደም ሰብ እናሰተየን ብስቃይ ህዝብና እናሰወደን ብስልጣን ዝዓወረ ኢሳያስ ወረጃን ብጹእን ክበሃል ሓጥያትዮ።

እቲ ካብ ኩሉ ዘገርም ግን፡ እቶም ጋዜጠኛታት ንኤርትራን ኢትዮጵያን ብምንጽጻር፡ ሚኒስትራትን ኣዘዘቲ ሰራዊትን ዝነብሩሉ ቦታታት ሓለዋ ከምዘይግበረሉ፡ ኣብ መንጎ ዜጋታት ናይ ደሞዝ ጋግ ከምዘየለን፡ ሰበስልጣን መንግስቲ ኣብ ቀዳመ ሰንበት ናይ መንግስቲ መካይን ክጥቀሙሉ ከምዘይፍቀደሎም ብምጥቃስ፡ ኣብታ ንሳቶም ተሳፊሮሙላ ዝነበሩ ታክሲ፡ ሚኒስትር ፍትሒ ወይዘሮ ፎዝያ ሃሽም ምስቃላ ንምእማኑ ከምዘጸገሞም ሓቢሮም። “ንለባም ኣምተሉ ክንደይ ከይስሕቶ ንዓሻን ደርጉሓሉ ክንደይ ከይፈልጦ” ከምዝብሃል፡ ንእንታይነት ስርዓት ህግደፍ ዘይፈልጥ ገርሂ ሰብ፡ ነታ ብፍላጥን ብምቅንባርን ህግደፍ ምስ ጋዜጠኛታት ክልል ኣምሓራ ታክሲ ከምትስቀል ዝተገብረትን መራሒ ታክሲ ንመንነት ሚኒስትር ፎዝያ ነቶም ጋዜጠኛታት ከምዝገልጸሎም ዝተኻየደን ድራማ ምንባሩ ዘገርም ኣይኮነን።

ብተመሳሳሊ፡ እቶም ብስርዓት ህግደፍ ዝተሓርዩ መራሒ ማኪናን ቦታታት ዘርእን፡ ኣብ ናይ ብሕቶም ስድራቤት ወሲዶም ምቁር መግቢ ስለዝጋበዝዎም፡ ህዝቢ ኤርትራ ተቀባሊጋሻን ለጋስን ምጅኑ ኣድናቆቶም ገለጸም። ኣብዛ ነጥቢዚኣ፡ ጋዜጠኛታት ክልል ኣምሓራ፡ ህዝቢ ኤርትራ ይቅረ በሃሊ፡ ጽልኢ ዘይፈቱ ሃያብ ምጅኑ ምስትውዓሎም፡ የቀንዮልና የድልዮም። ህዝቢ ኤርትራ ኣሽምባይ ንፈታዊኡን ንብዓል ድኣንን፡ ነቶም ዝሓርድዎ፡ ዘጋፍዕዎምን ንብረቶም ዝዘምትዎን ወተሃደራት ደርግውን፡ “ዓድኹም ጥራይ ኪዱልና” ኢሎዮ ዝብላዕን ዝስተን ኣስኪቁዮ ኣፋንይዎም። እንተኾነ፡ “ንኣፈን ዘይረኸባ ዝቁርጠምስያ ንርእስን ሻሽ መጠምጠም” ከምዝብሃል፡ እቶም ካብ ኢዶም

ናብ ኣፎም ዝነበሩ ሰነይቲ ጋዜጠኛታት ክልል ኣምሓራ፡ ምዕንጋሎም እምበር፡ ብዛዕባ ስርዓት ህግደፍ ጸጽብቂ ጥራይ ክዛረቡን ክጽሕፉን ጉንፂ ከምዝተዋህቡ፡ ዝበጽሕዎ ቦታን ዘዛርብዎ ሰብን፡ ብቃሕታ ህግደፍ እምበር ንሶም ዝመርጽዎ ከምዘይኮነ ዝጠፍእዎ ኣይመስለንን።

ጋዜጠኛታት ክልል ኣምሓራ ዝደርጉሕዎ ሓቂ፡ ግን ከኣ ፖለቲካዊ ዕላማ ዝነበሮ ጉዳይ፡ ክብሪ ሃለኹቲ፡ ኣብ ባጽዕ ምንቅስቃስ በጻሕቲ ብዙሕ ከምዘይተዓዘቡ፡ ኤነትረ ዝዓይነተን ግዜኣን ዝሓለፈ መካይን ኣብ ስራሕ ከምዘለዎን ኣብ ወደብ ባጽዕ ንግዳዊ መራኽብ ምንቅስቃስ ከምዘይርእዩን ገሊጾም። እቶም ጋዜጠኛታት፡ ነዚ ኣብ ምጽዋዕ ዘሎ ቁጠባዊ ዝሕታሉ፡ ተጀሚሩ ዘሎ መስርሕ ሰላም ክፈትሖ ከምዝኸእል ሓቢሮም። ይኹን እምበር፡ ቀንዲ ማሕንቆን ቁጠባዊ ቅልውላውን ሕብረተሰብ ኤርትራ፡ እቲ ገባቲ ሜላታት ውልቀመላኽ ስርዓት ህግደፍ ከይተፈትሖ፡ ንህዝቢ ኤርትራ ኣወጊኑ ዝካየድ ዘሎ ዘይንጹር መስርሕ ሰላም፡ ድኸነት ክውገድን ማሕበራዊ ፍትሒ ክነግስን ኣይክእልንዩ።

ብኣገማግማቶም ጋዜጠኛታት ክልል ኣምሓራ፡ ኣብ ዝደለይዎ ቦታ፡ ለይትን መዓልትን መኒኻ ዝብሎም ዘይብሎም ብዘይ ወረቀትን ስግኣትን ክንቀሳቀሱ ምኽኣሎም፡ ኩሉ ኤርትራዊ ሃገራዊ ኣገልግሎት ስለዝፈጸመ፡ ብንቅሓት ጸጥታ ሃገሩ ክውሕስን ሞያዊ ክእለት ከጥርን ከምዝኸኣለ፡ ስድራቤቶም ድማ ውጽኢትን ኣገዳስነትን ሃገራዊ ኣገልግሎት ተረዲኦም፡ ከም ናብ ዩንቨርሲቲ ዝኸዱ ተማሃሮ ኣስኒቆምን መሪቆምን ብታሕንስ ከምዘፋንዉዎም ገሊጾም። ኣብ ኤርትራ፡ መደብ ሃገራዊ ኣገልግልት ብሓይሊ ይትግበር ካብ ዘሎ ዝተጸልኦ፡ ስሩዕን መጻኢ ዕድላትን መንእሰያት ዝዘረገ፡ ናብ ስደት ዘባረረን ስድራቤታት ዝበታተኑን ክንሱ፡ ካብቲ ስርዓት ህግደፍ ብማዕከናት ዜናታቱ ዝገልጸ ንሓዕሊ፡ ዝተጋነነን ዝተንገረን ጌርካ ምቅራብ ግን፡ ንሞያ ጋዜጠኝነት ዘራኽብዩ።

ንምጥቅላል፡ ኤርትራውያን ካብ ከባቢና ተነጻልና ምንባር ሕልምናን ድሌትናን'ዓ እንተዘይኮነ፡ ፈታሕቲ ጉዳይና ግን ንሕና ጥራሕ እና። “ዓርኪ ሰባር ነቃዕ” ከምዝብሃል፡ ንነብሰኻ ሰብኣዊ ክብሪ ይሕሉን ተሓላቂ ካልኣትን እናበልካ ኣብ ኤርትራ ንዘሎ ምልካውን ብሕጊ ዘይምእዘዝን ስርዓት፡ ምንኣድ፡ ምሕዝነትን ምትእስሳርን ምፍጣር ማለት፡ ነቲ ትምክሓሉ ኣምንታዊ ክብርታት ኣብ ዋጋ ዕዳጋ ዘእቱዩ ጥራሕ ዘይኮነ፡ ንገዛእ ርእሰኻውን ህግደፍ ኢኻ።

ጋዜጠኛታት ክልል ኣምሓራ፡ ኣብ ካልኣይ እግርኹም ናትኩም ኣጀንዳ ሓዘኩም ክትመጹን፡ ስርዓት ህግደፍ ድማ ብሕጊ ዘይግዛእ፡ ግሉጽነት ዘይብሉ ሰባት ንዓምታት ብዘይፍርዲ ዝኣስር፡ ህግደፍ ብዘይ ምርጫን ንብሕቱን ን30 ዓመታት ኣብ ስልጣን ከምዘሎ፡ ብዛዕባቶም ኣብ ኢትዮጵያ ዘለው ኣስታት 200 ሽሕ ኤርትራውያን ስደተኛታት ስለምንታይ ሃገርም ገዲፎም ኣብ መዓስከር ስደተኛታት ኢትዮጵያ ከርፋሕ ናብራ ዩሕልፉ ኣለው ክትሓትዎም፡ ካብ ጎደናታት ሓርነትን ሰማእታን ወጺኹም ኣብቲ ድኻታት ተጸፋጺፎም ዝቅመጥሉ ዘለው ስፍራታትን ኣብ ኣብያተ ማእሰርቲ ንዓመታት ዝሳቀዩ ዘለው ደለይቲ ፍትሒ ሓቂ ንምፍላጥ ዘወር ክትብሉ፡ መኽሰብን ክሳራን ሃገራዊ ኣገልግሎት ክትፈልጡ ክትጽዕሩ፡ መታን ብዛዕባ ኤርትራ ቅኑዕ ሓበሬታ ክትረኽቡ፡ እሙናት ማኒስተራት ህግደፍ ምሳኹም ታክሲ ከይካረዩን ሻሂ ወይ ምሳሕ ከይጋብዝኹምን ክትጥንቀቁን፡ ኣፈኛታት ስርዓት ህግደፍ ከይትኾኑን ንሱ ኣብ ዘዳለዎ ተዋስኦ ከይትሳተፉን እላበወኩም።

ጽላል፡ ካብ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ

ድ.ሰ.ደ.ኤ, 07-09-2018